

TERRITORI: La ciutat on vivim

Pensa en el teu municipi...

Què hi veus?

Un poble? Una ciutat?

Camps de conreu? Muntanyes?

Vies de comunicació? Un riu?

Polígons industrials? Un bosc?

Una urbanització?

Ara imagina aquest mateix territori 100 anys enrere... Quines coses creus que han canviat?

Durant els propers tres mesos coneixeràs:

- Els models de ciutat i els seus efectes sobre el territori i els sistemes naturals.
- La riquesa que ens aporta la diversitat natural i com preservar-la.
- La relació entre el creixement de la població i l'ús dels recursos naturals del planeta.

També descobriràs la importància que té el territori com a suport de les activitats que hi fem, dels recursos naturals que utilitzem i de l'assentament de les nostres comunitats.

Històricament, la ciutat ha constituït un espai de relacions socials, culturals i econòmiques de moltes civilitzacions.

La ciutat ha esdevingut un espai d'intercanvi, de comunicació i de convivència de gent de cultures, d'edats i d'ideologies diferents, i ha facilitat la concentració de les necessitats bàsiques de la població. Els ciutadans poden accedir caminant als centres educatius, serveis sanitaris, comerços, llocs de treball i zones de lleure, sense necessitat de recórrer grans distàncies.

recorda que...

- Fora de les ciutats, els cotxes són el mitjà de transport de persones més utilitzat.
- La benzina prové d'un recurs natural no renovable: els combustibles fòssils.
- El trànsit, a les nostres ciutats, és el responsable de més de la meitat de la contaminació atmosfèrica i acústica (fums i soroll).
- Les infraestructures viàries ocupen un percentatge molt gran del territori i el fragmenten.

aquest mes coneixeràs...

- El model de creixement de les ciutats i pobles i com aquests han anat ocupant el territori en detriment de les zones rurals i les àrees naturals especialment fràgils.
- Avantatges i inconvenients de viure en zones residencials o en el nucli urbà d'una ciutat.
- Propostes i alternatives per aconseguir una mobilitat més sostenible, protegir el medi ambient i augmentar la qualitat de vida de les nostres poblacions.

Si ets un bon observador, t'hauràs adonat que la ciutat ha canviat. La ciutat va creixent i creant alhora nous espais ben definits per a usos molt concrets com les urbanitzacions, les zones industrials, les grans superfícies comercials i les zones de lleure allunyades del nucli urbà. Els serveis, que en un principi eren propers a la població, cada vegada s'allunyen més del ciutadà. Resulta difícil arribar a aquestes zones a peu o en transport públic i augmenta l'ús del vehicle privat. A més, aquest creixement va ocupant cada vegada més territori en detriment de les zones rurals i els espais naturals que envolten les ciutats.

Però, què passa a les ciutats si augmenta el nombre de cotxes que circulen diàriament amunt i avall?

Cada vegada resulta més freqüent conèixer persones que van a l'escola o treballen a la ciutat, però que viuen en urbanitzacions allunyades dels nuclis urbans, ja que són zones menys poblades, i sovint més tranquil·les. En molts casos, el mitjà de transport que utilitzen aquestes famílies és el vehicle privat.

- L'ús excessiu dels cotxes és una de les principals causes de la contaminació atmosfèrica a les ciutats.
- Els vehicles consumeixen molts recursos energètics per al seu funcionament.
- La invasió de les ciutats per part dels cotxes provoca fums i sorolls i ocupa espai destinat als ciutadans.
- La contaminació atmosfèrica i acústica perjudica el medi ambient, la salut i la qualitat de vida de la gent que viu a les ciutats.

ACTIVITAT: la ciutat on vivim

Actualment els cotxes ocupen la major part dels carrers de les nostres ciutats. Cal tornar a donar el protagonisme als vianants i fer dels carrers espais agradables i segurs! En aquest sentit, en diverses ciutats han començat a sorgir idees que proposen crear espais dintre de la xarxa de carrers en els quals tinguin prioritats els vianants en lloc dels conductors. Aquests espais s'anomenen carrers de prioritats invertida.

Pots trobar més informació a:

- <www.diba.es/mediambient/mobi.htm>
- <www.gencat.es/mediambient/mobilitat.htm>
- *Transport*. Tots. Quaderns d'educació ambiental. Núm.25. Centre UNESCO de Catalunya. (www.tots.net).
- *La mobilitat sostenible*. Guies d'educació ambiental. Núm.3. Barcelona: Ajuntament de Barcelona, 2000.
- *Manual Anar en bicicleta: la solució capdavantera per a les ciutats*. Comissió de les Comunitats Europees (web de la Generalitat citada anteriorment).

Els carrers de prioritats invertida

són carrers en els quals tenen prioritats els vianants i els ciclistes enfront dels vehicles. En aquests carrers desapareix la diferenciació entre la vorera i la calçada i tot l'espai es transforma en una zona destinada al desplaçament dels vianants, als jocs dels infants, a les passejades i a la vida social al carrer. Els vehicles també hi poden circular, però amb una velocitat màxima de 20 km/h.

Podeu adreçar les propostes de la vostra exposició a l'ajuntament o al consell de sostenibilitat, tot expressant la vostra opinió sobre la necessitat de modificar el model de mobilitat de la ciutat a favor dels ciutadans i les ciutadanes i a favor del medi ambient.

Et proposo que, juntament amb els teus companys de classe, prepareu una exposició sobre la situació de la mobilitat al voltant del vostre centre educatiu. L'objectiu de l'exposició pot ser definir propostes per tal de millorar la mobilitat de vianants i ciclistes entorn de l'escola i fins i tot demanar la creació d'itineraris de prioritats invertida.

Per a la realització de l'exposició podeu seguir els passos següents:

1. En primer lloc compteu quants alumnes de la vostra classe van a l'escola caminant, amb bicicleta, amb transport públic, amb transport privat o amb d'altres mitjans de transport. Podeu representar els resultats gràficament, per exemple en un diagrama sectorial.
2. Podeu ampliar el vostre estudi i passar una enquesta a la resta d'alumnes de l'escola sobre el tipus de transport que utilitzen. Les dades obtingudes es poden representar gràficament de manera conjunta o per edats.
3. Agrupeu-vos segons el tipus de transport que utilitzeu cadascun de vosaltres. Feu com a màxim grups de quatre o cinc alumnes. Cada grup escriurà els avantatges i els inconvenients del tipus de transport que utilitza.
4. Feu una relació, entre tota la classe, dels principals problemes d'accés a l'escola. Per exemple, si s'han de creuar carrers amb molt de trànsit, si no hi ha passos de vianants, si creieu que no hi ha prou senyalització, etc.
5. Penseu, entre tots, quins són els trajectes més utilitzats per arribar a l'escola i escolliu quin dels carrers de l'entorn de l'escola creieu que seria convenient convertir en un carrer de prioritat invertida. Heu de tenir en compte el tipus de trànsit d'aquest carrer, la quantitat de vehicles que hi circulen i les possibles vies alternatives.
6. Marqueu la vostra proposta final en un mapa municipal. Podeu acompanyar la vostra proposta amb dibuixos, esquemes o croquis de la situació actual i la possible situació futura dels carrers que us agradaria que es transformessin en carrers de prioritat invertida.

Els plafons de l'exposició es poden dissenyar amb els resultats gràfics del tipus de transport utilitzat, els avantatges i els inconvenients de cada tipus de transport, les opcions ambientalment correctes i les propostes concretes del vostre estudi. També podeu afegir-hi fotografies dels carrers dels voltants del centre educatiu.

Per reflexionar...

Una de les realitats de la gent que viu a les ciutats és l'allunyament de l'entorn natural: l'aigua surt de l'aixeta, els llums s'encenen quan obrim l'interruptor, els electrodomèstics funcionen quan els endollem, a les gasolineres posen benzina als cotxes quan ho necessiten, als supermercats trobem tot el menjar que ens fa falta i a les grans superfícies comercials, una llista interminable de productes. Però, quantes vegades ens preguntem quin és l'origen real de tots aquests serveis que cobreixen les nostres necessitats? L'aigua, l'energia, la benzina, els aliments, la roba, etc. provenen del medi natural, són recursos naturals i, en molts casos, no són renovables. Si a tot això afegim que molts productes que consumim provenen de llocs allunyats, també haurem de tenir en compte les conseqüències del transport com la contaminació del consum de combustibles.

